Jaargang 1 - nr. 4 - 1 februari 2026

Archipel School

Blad voor geestelijke opvoeding

CALVIJN’S BESPREKING VAN HANDELINGEN 23-25

Ik had een droom dat ik op een strand was met het zuiverste zout wat ik ooit gezien en gevoeld had.

Waarom wordt de schelp van de mens telkens verbroken ? Omdat de mens bepaalde energieën en zouten nog mist. Dat was de mens nu is is nog niet het totaal plaatje. De mens is nog niet gebeuren. Dit is nog een feutus toestand. Allerlei vijanden bedreigen de mens nog, want de mens moet ontwaken. De vijanden zijn karikaturen van de hogere dingen.

Kan de mens terug naar de zeventiger jaren, toen de mens nog lang haar had en lieflijk was, en de mens nog niet geheel zichzelf had verwoest door fitness en tattoeage ? Kan de mens dat ? In deze moderne wereld als men iets liefelijks bemerkt, dan moet men dat kapot maken, dan knipt men de vleugels eraf, als ‘fairy pressing’. Ik zag daar eens een boek van.

Waarom gebeurt het ? De mens heeft nog een strijd te voeren, wordt nog opgeroepen om te lijden en te strijden, op zoek te gaan naar de andere wereld, want dit is het nog niet.

Calvijn wijst erop dat de soberen hele andere sieraden dienen te dragen dan de sieraden van de wereld. Wie krijgt daar oog op wat deze sieraden zijn ? De sieraden van de soberen gaan dwars door het vlees heen. Het zijn pinnen door het vlees. Het zijn geen pronksieraden, geen praalsieraden zoals die der wereld. Het zijn geen sieraden om de grootste in het lijden te zijn, om gezien te worden, maar het zijn innerlijke verborgen sieraden. De soberen moeten de minsten zijn, niet de grootsten. Ze moeten op het smalle, harde, lange pad. Het is een verborgen pad waarop geen aanzien is. Alle lieflijkheid van het vlees moet eraf. Zij moeten de diepte in. Zij dienen alleen te leven aan de woeste zee. Zij leven in diepe toorn en vreze des Heeren waarin zij zijn afgezonderd, en vele malen wordt hun schelp doorbroken, opdat zij openstaan voor de diepere wereld. Alles wat hoog is moet verlaagd worden. Zij mogen niet overmoedig en overmatig zijn.

Houdt het in de gaten dat het er niet om gaat gehoord en begrepen te worden. Dat is niet weggelegd voor een sobere op het smalle pad. Wee u wanneer een ieder wel van u spreekt. De soberen dienen te leren leven met het weinige, het mindere, wat steeds minder wordt, opdat zij de minsten worden, en zo komen tot de andere wereld. Dat is geen extremisme. God komt hen tegemoet op het pad en geeft hen wat zij nodig hebben.

Het gaat hen er niet om verstaan te worden, gezien te worden, aanzien te hebben, maar het gaat hen erom de missie te volbrengen. Zij laten de kuddes in de steek om op zoek te gaan naar het verlorene, oftewel het verloren onderwijs. Zij werpen hierin niet de parels voor de zwijnen. Ze zijn bezonnen en bedachtzaam. Ze zijn allereerst geroepen om het evangelie aan de doden te verkondigen, aan de onderwereld, tot het verlorene en vergetene te gaan, diep in de natuur. Predik tot de vlinders, predik tot de vliegen, tot de insecten, en geef het beste deel aan de armsten, niet aan de rijken die alles al denken te hebben.

Geef het beste deel aan hen die het het meest nodig hebben, aan de allerkwetsbaarsten, de allerzwaksten en allerarmsten. Laat daar je zorg naar uitgaan. Vindt de juiste richting hierin, want in de wereld, en ook veelal in de kerk, is de richting nog zo verkeerd. Men vleidt de rijken, hen met aanzien, de sterken, hen die alles al denken te hebben, terwijl ze een heel oppervlakkig voorspoeds-evangelie prediken, waardoor de rijken steeds rijker worden, en de armen steeds armer. Er is daar geen plaats voor

andersdenkenen. Men geeft de rijken nog hogere tronen, en nog grotere koninkrijken, en naar de allerarmsten, de meest verdrukten, ziet men niet om.

Dat wat we om ons heenzien is een feutus-natuur, een feutus-samenleving, die op ons drukt. Het is de baarmoeder die ons kneedt. Telkens wordt er nog door de vliezen gebroken, omdat het nog niet klaar is. De feutus mag niet wegsoesen in hardhorendheid en blindheid. Het mag niet romantiserend zijn, want dat roze spul wordt door parasieten in het brein van de feutus gespoten, en de baarmoeder moet het kind er tegen beschermen, want het is vergif.

Men is verslaafd aan de woorden Jezus en geest, en soortgelijke termen, als aan drugs. Ook Calvijn heeft er een handje van, en het is tamelijk ver gegaan. Terecht werd er tegen opgestaan, en daarom stonden uiteindelijk filosofen zoals Hegel en Kant op, omdat de vrijmaking nog moest komen. De reformatie en de vrijmaking horen bij elkaar. Men had de gedichten lopen verletterlijken en men was tot taalpiraat geworden. Calvijn was de Aramese taal niet machtig, en gebruikte het varkensgrieks, wat een kortzichtig grieks was, niet het oorspronkelijke dichterlijke grieks wat veel meer betekenissen had. Zo kon hij tot de gruwelijke misdaad tegen Servet komen, zoals David tot Uriah.

Taalpiratie is één van de ernstigste kinderziekten van de reformatie waar de mensheid nog aan lijdt. Ook de atheïsten lijden eraan, want ze raken soms nog ernstig in paniek als ze religieuze termen horen, en zijn vaak onwillend om ze als metaforen te gebruiken. Aan beide kanten snijdt het mes, en het is dezelfde geest. Deze kinderkanker woedt in alle hoeken van de samenleving. Het is expansie-drift.

Telkens weer steekt het de kop op. Calvijn strijdt er zoveel mogelijk tegen, maar moet zelf ook telkens weer het onderspit delven. Hij ontmaskert machtswoorden, maar heeft er ook een zwak voor. Hij blijft er ergens tussenin hangen. Calvijn haat de gruwelijke Jezus-afgoden die de samenleving heeft gemaakt, maar heeft ook nog zijn eigen Jezus-afgod, die hij overmatig monopoliseerd en verabsoluteerd. Dat komt soms terug, maar meestal ontmaskert hij het, en laat hij zien waar het daadwerkelijk om gaat, en waar Jezus op wees : de sleutel der kennis.

De Jezus-afgod. Calvijn strijdt er tegen, is ermee in een hevig gevecht, maar hoest hierin ook zijn eigen Jezus-afgod op, als een drankorgel. Het moet allemaal erg groots. Er kan geen lachje vanaf. Het is tamelijk zuur. Voor dit afgodsbeeld moet men buigen. Hij geeft toe dat God allereerst als Moeder kwam, maar omdat zij haar afwezen kwam de Zoon, en die maakte Calvijn tot God. Het geheimenis ligt juist in het Woord als godheid. Terecht wijst Calvijn erop dat het Woord niets is zonder leiding. Vandaar dat hij zijn afstemmingsleer heeft, een zeer belangrijke leer.

We leven in een patriarchische wereld waarin man, vader en zoon tot God zijn gemaakt, ten koste van de moeder, en ten koste van Woord en leiding. Hier strijdt Calvijn voor, maar blijft streng patriarchisch. Moedertaal is verschoven naar een soort tweede plan. Calvijn spreekt er niet veel over, maar geeft wel toe dat God allereerst als Moeder kwam.

Taalpiratie is het grootste gevaar vandaag de dag. Fanatieke jonge mensen geven het door aan kinderen, en zo verspreid het zich, en woekert voort. Aan degelijk onderwijs is veel gebrek. Laodicea is een kerk van taalpiraten, en zij zijn zorgeloos in valse gerustheid en valse zelfverzekerdheid. Zij zijn gekomen tot de valstrikken van zelfoverschatting. Laat het duidelijk zijn dat Laodicea niets anders is dan een slagerij, een fokkerij, en dat het vee daarvoor blind wordt gehouden. Het wordt netjes afgedekt gehouden door een doek.

Calvijn ontmaskert Laodicea grotendeels, maar heeft een achilleshiel, en valt uiteindelijk toch nog in één van de meest sluwe valstrikken van Laodicea. Alhoewel hij verdiepend is met taal, laat hij toch nog een zekere taalmonopolie bestaan. De laatsten van

Laodicea wist hij niet uit te schakelen. Zij schakelden hem uit. Zo werd hij opgezet als één der groten, naast Jezus en Paulus. Hij werd vereerd, maar men kende Calvijn nauwelijks. Nauwelijks is men tot de diepten van Calvijn gegaan. De piraten gebruikten gewoon van hem wat ze konden gebruiken, en gooiden de rest overboord.

Mentale, sociale en religieuze steroïden van Calvijn worden overal verkocht. En dit terwijl hij toch heel duidelijk het smalle pad van de gematigdheid heeft gepredikt. In vele opzichten was hij een sobere man, maar hij had ook zijn zonden en zwakheden. Daar liepen ze mee weg. Ze hadden hun melkkoe gevonden, of kip met gouden eieren. Religieuze vagebonden konden munt slaan met Calvijn. Vandaar dat het belangrijk is te kijken wie Calvijn nu eigenlijk was, wat hij eigenlijk predikte in het grotere verband, waar hij zelf ook op hamerde, want hij wilde niet bekend zijn van alleen maar de Institutie. Hij hamerde er op dat zijn bijbelverklaring bij de Institutie hoorde. Men heeft hem nogal eenzijdig weggezet. Het calvinisme werd zo een gevaar, terwijl er ook een goede vorm van calvinisme was. Er liepen twee lijnen door het calvinisme, een gereformeerde lijn en een gedeformeerde lijn, zowel evolutie als devolutie.

Ik had een droom dat ik in mijn huis was, en alles stond door elkaar heen. Het was rommelig. Een oom en tante die in mijn geboortedorp woonden waren ergens om het huis heen, maar kwamen niet binnen. Hun zoon was toen binnen, mijn neef, maar hij durfde bijna niet te praten. Ook durfde hij bijna niets te doen. Wat is het een beeld van ? De mens moet afremmen, eerst dingen laten zoals het is, en tot hun binnenste gaan om eerst met God te rade gaan. Men moet terugkeren tot de vreze des Heeren, tot het minderen, waar Calvijn ook veel op hamert. De mens is te snel gegaan, te roekeloos.

Nu komt men niet verder. Men moet eerst de diepte in. Je kunt wel als een Martha rondrennen om hjet horizontale in orde te brengen, maar het is ijdel. Men moet eerst tot het vertikale gaan.

Calvijn liet zien in zijn bespreking van Handelingen dat Paulus ook in van alles afgeremd werd. Uiteindelijk kwam Paulus in ballingschap terecht, en dat is het pad voor iedere sobere, op wat voor wijze dan ook. Het evangelie moet in restrictie gezet worden, anders kan het niet verdiept worden. Het gaat om het vertikale, en dat kan alleen door afremming en restrictie in het horizontale.

Calvijn stelt in zijn verklaring van Handelingen 25 dat Paulus aan vele lasteringen en wreedheden bloot stond en dat het voor een sobere normaal is om hier blootgesteld aan te zijn, zodat standvastigheid wordt ontwikkeld.

Calvijn stelt dat het vlees gebruik maakt van valse getuigen, en hierin schaamteloos is, maar dat het de vromen niet moet verontrusten. De vromen moeten zich er meer op toeleggen om door het geestelijke geleid te worden. We kunnen stellen dat dit in principe al de scheiding is tussen kaf en koren. Het vlees zal altijd liegen tot het geestelijke. Zo wordt zowel het geestelijke als het vleselijke afgezonderd, en zo van elkaar gescheiden.

Calvijn toont dat de mens strijdt tegen het Woord van God, omdat het Woord het genot van de mens geheel afneemt, en rechtvaardigheid predikt. (Verkl. Handelingen 24:25) Paulus bracht dit Woord terwijl hij in ballingschap was. Paulus predikte matigheid tot het wellustige vlees dat geneigd is tot overmatige weelde en bedrog.

Calvijn waarschuwt tegen onervarenheid die tot lichtgelovigheid en overhaastigheid leidt, als men titels tot zich neemt, zoals rechter, waar men niet klaar voor is. (Verkl. Handelingen 24:10) Hier had Paulus mee te maken, met deze tegenstand, toen hij het evangelie predikte. Het evangelie moest in de juiste banen geleid worden, tot restrictie gebracht worden, want er waren ook gevaren van overdosis en overmatigheid, wat Calvijn ook liet zien, en waar

Paulus ook over predikte, dat hij een doorn in zijn vlees had die ervoor zorgde dat hij niet in overmoed en hoogmoed werd meegesleurd. Dit laat ook zien hoe gevaarlijk het voorspoeds-evangelie kan zijn, dat ze naar te snelle oplossingen grijpen en de strijd tegen de zonde en de zoektocht naar kennis staken, wat ook in de charismatische beweging is binnengesijpeld. Calvijn legt dan de vinger op de zere plek. Wij moeten ook de lijdensweg van Paulus begaan, en dat gaat ook dwars door gevangenschap en ballingschap heen.

Calvijn noemt op dit pad de weerstand van hen die vol zelfvertrouwen zijn, de lasteraars. (Verkl. Handelingen 24:8) Het zelfvertrouwen verblindt de ogen, en de vervolgde mens moet oppassen niet zelf in zo'n strik te komen. Het zijn grote roofdieren die in de bosjes loeren aan het smalle pad. De mens dient hiertegen bewapend te zijn. De roofdieren hebben monden met grootspraak en grote godslasteringen.

Calvijn laat zien dat zelfvertrouwen ook tot een ijver en godsdienstijver wekt. (Verkl. Handelingen 24:5) Calvijn beschrijft dan ook het hele proces hoe ze Paulus ter dood willen veroordelen. Paulus was echt met verschrikkelijke vijanden omgeven. Calvijn laat zien dat het vlees zich omhoog heeft lopen werken door vleierij, en dat er een komplot was om Paulus te doden, maar dat de Heere uiteindelijk de touwtjes in de handen heeft, en ook de tongen en handen van ongelovigen bestuurt tot nut. Hij dan ook drukten de valse aanklachten zwaar op Paulus. (Verkl. Handelingen 23:27,29)

De samenleving om ons heen is al te gronde gegaan door een overdosis. Het is een dystopie. Het vlees is vol zelfvertrouwen en is opgeblazen. Het is een teken van de dood. Alles is al gezombificeerd. Het is slechts menselijke religie.

Uiteindelijk, stelt Calvijn, kan God woeste geesten ook weer temmen en dwingen. (vers 19) Calvijn laat zien dat Paulus omringd was door struikrovers die niet de minste vreze des Heeren hadden en geen enkel menselijk gevoel bezaten. (vers 14) God laat het dan toe dat ze complotten smeden, en zelfs dat ze er deels in slagen, maar God lacht hen uit, en ergens wordt hen een halt toegeroepen. Ze zitten vast aan de ketting. (vers 16)

Calvijn stelt dat er heel wat goddeloosheid schuil gaat onder maskers van eer, en uiteindelijk rukt God die maskers af. Calvijn stelt dat de huichelaars met een bloedige ijver zijn vervuld en dat zij najagen wat hun driften hen ingeven. (vers 12)

Calvijn laat zien dat er nog verborgen overblijfselen zijn, ook al zijn ze verstrooid. (vers 6) Calvijn stelt dat de vreze des Heeren de eerste plaats dient in te nemen. (vers 1)

1953 : DE PIJL VAN LEDEBOER

In zijn commentaar op Handelingen 28:25 stelt F.W. Grosheide dat het prediken van het evangelie ook het aanzeggen van het oordeel inhoudt, als een oproep tot bekering.

Bij de bevindelijke kerken houdt dat in het aan de diepte van de zondeval ontdekt te worden. Het bakt geen zoete broodjes. Calvijn wees op het bittere pad waar dat onder ogen kon worden gekomen.

De afscheiding in 1953 ging hierover. Er was teveel zoet werelds bedrog. Er werd geroepen om dieper te gaan. Het was een bittere scheiding die dwars door kerken en families heenging. Men moest weer wenen en zuchten over de zonde, en waakzaam worden.

De profeten gingen in zak en as. De monniken deden hun kappen op. Toch is de scheuring van 1953 bij zovelen onbekend.

Het is een grote worsteling met beesten uit de afgrond die het volk niet willen laten gaan. Tot op

heden gaat deze worsteling voort.

Maak het jezelf niet te gemakkelijk, want het zijn juist gemaksgeesten die de mensen verblinden. Ze laten de mensen geloven dat het allemaal wel mee valt, en als het even kan dan geven ze de mens nog meer zelfvertrouwen om hen nog verder te laten afdwalen.

Alles is ijdelheid, alles is misleiding, in deze wereld, ja, ook vele predikers die maar wat gorgelen en mompelen, maar raak blaaskaken, er op los zemelen. Het moet gezegd worden. Het gaat om het Woord wat er tussen zit, het niet gesprokene. Daar moet men naar zoeken. Daar moet men voor strijden, en voor afsterven aan het zelf. Een traditioneel praatje houden is nog niet het Woord van God. Vaak houdt het het Woord van God achter. Met woorden kan er ook zoveel verstopt worden.

Daarom komen we weer terug bij de woorden van F.W. Grosheide, dat het prediken van het evangelie ook het aanzeggen van het oordeel inhoudt, als een oproep tot bekering.

Te veel zijn ingedut in schijngenade en hebben de strijd verzaakt en willen snel van elk lijden en ongemak verlost worden. Men is bedrogen door overgenade. Men moet onder ogen komen hoe diep men bedrogen is. Men moet onder ogen komen hoe bedrieglijk de zonde is in deze dingen, al die schoonpraterij. Men heeft het pad korter gemaakt dan het is, en heeft het onderwijs verzaakt. Het is allemaal ingekort en populair gemaakt voor de markt. Stoeten juichende jongeren nemen het aan als een geestelijk pensioenfonds. Schande. Wee degene die deze kleinen misleidt met drogredenen.

Er moet weer gepredikt worden tegen de zonde, over bekering, berouw, boetvaardigheid, over de ontdekking, over het bevindelijke leven. Ergens is de kerk vastgeraakt, en daarom was en is 1953 zo nodig. De vrijmaking van 1944 ging hieraan vooraf, waarin men stelde niet door kerkleer te leven, maar door de leer des Heeren. De kerk is mensenwerk. Daar kun je je leven niet op bouwen.
1944 was de wegbereider voor 1953. Beiden waren nodig. 1953 was de pijl van Ledeboer die eindelijk het hart van de kerk had bereikt. Nu kon de kerk eindelijk ontgiftigen.
